

info

II(15) nr. 8 / 2012

Spre uniunea bancară europeană – rolul schemelor de garantare a depozitelor

În cursul lunii septembrie 2012, au fost întreprinse noi acțiuni în direcția creării uniunii bancare europene, prin publicarea de către Comisia Europeană a unui pachet de propuneri privind instituirea mecanismului de supraveghere unic pentru băncile din zona euro¹, unul dintre cele patru elemente esențiale pentru uniunea bancară europeană, alături de cadrele de reglementare privind schemele de garantare a depozitelor, redresarea și restructurarea instituțiilor cu probleme, precum și cerințele de capital.

Pachetul cuprinde un regulament prin care Băncii Centrale Europene îi sunt atribuite sarcini specifice în ceea ce privește politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, un regulament prin care actuala reglementare privind Autoritatea Bancară Europeană se aliniază la noul cadru de supraveghere bancară, precum și o comunicare ce prezintă foaia de parcurs către o uniune bancară.

În viziunea Comisiei Europene, este important ca Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene să finalizeze, până la sfârșitul acestui an, atât propunerile menționate mai sus, cât și pe cele privind schemele de garantare a depozitelor, cadrul pentru redresarea și restructurarea instituțiilor de credit și a societăților de investiții, activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a societăților de investiții.

Se preconizează ca mecanismul de supraveghere unic să fie instituit până la 1 ianuarie 2013, Banca Centrală Europeană putând să-și asume, într-o primă etapă, supravegherea oricărei bănci din zona euro, cu precădere în cazul instituțiilor beneficiare de ajutoare de stat, apoi, de la 1 iulie 2013, a băncilor de importanță sistemică. Până la 1 ianuarie 2014, toate băncile din zona euro urmează să fie supuse mecanismului de supraveghere unic.

Statele membre din afara zonei euro vor putea participa la mecanismul de supraveghere unic, existând propuneri specifice privind cooperarea autorităților naționale de supraveghere cu Banca Centrală Europeană.

¹ http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/committees/reform/20120912-com-2012-511_en.pdf
http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/committees/reform/20120912-com-2012-512_en.pdf
http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/committees/reform/20120912-com-2012-510_en.pdf

Potrivit propunerilor Comisiei Europene, Banca Centrală Europeană urmează să aibă noi atribuții specifice atât în vederea detectării riscurilor la adresa viabilității instituțiilor de credit, cât și a impunerii luării unor măsuri de corecție.

Banca Centrală Europeană va fi autoritatea competentă care va autoriza instituțiile de credit, va evalua îndeplinirea de către holdinguri a criteriilor necesare, va asigura respectarea cerințelor minime de capital și adecvarea capitalului intern în raport cu profilul de risc al instituțiilor de credit, va exercita activități de supraveghere pe bază consolidată și va avea atribuții de supraveghere în raport cu conglomeratele financiare.

De asemenea, Banca Centrală Europeană va asigura respectarea prevederilor privind gradul de îndatorare și lichiditatea, va lua decizii în legătură cu rezervele de capital și va aplica, în coordonare cu autoritățile de restructurare, măsuri de intervenție rapidă în situația în care instituțiile de credit nu respectă sau sunt pe punctul de a încălca cerințele obligatorii de capital.

În vederea separării clare dintre politica monetară și supraveghere și a evitării eventualelor conflicte între obiectivele diferitelor politici, au fost prevăzute o serie de principii de natură organizațională.

Autoritățile naționale de supraveghere își vor menține acele atribuții care nu au fost conferite în mod explicit Băncii Centrale Europene, continuând să fie responsabile, de pildă, de protecția consumatorilor, combaterea spălării banilor, supravegherea instituțiilor de credit din state terțe care deschid sucursale sau oferă servicii transfrontaliere în statele membre.

În scopul asigurării stabilității financiare atât în statele membre, cât și Uniunea Europeană în ansamblu, autoritățile naționale de supraveghere vor fi implicate activ în cadrul mecanismului de supraveghere unic, pentru a pregăti și implementa eficient deciziile în materie de supraveghere, precum și pentru a asigura coordonarea și fluxul de informații necesare cu privire la diferite aspecte.

Aplicarea unor reglementări prudențiale comune la standarde înalte tuturor instituțiilor de credit reprezintă o asigurare pentru public că băncile cu probleme, indiferent de statul membru în care sunt înmatriculate, vor fi tratate în mod uniform, urmând să fie restructurate sau închise, cu minimizarea costului suportat de contribuabili.

Autoritatea Bancară Europeană, prin atribuțiile pe care le are și instrumentele de care dispune (intervenție în cazul nerespectării reglementărilor, mediere, standarde tehnice obligatorii, orientări și recomandări), are rolul de a contribui la

asigurarea convergenței și coerenței supravegherii instituțiilor de credit de către autoritățile naționale competente și Banca Centrală Europeană.

Până la începutul anului 2014, Comisia Europeană va realiza o evaluare a modului în care își desfășoară activitatea autoritățile europene de supraveghere, aceasta urmând să fie însoțită și de o reexaminare a implicațiilor mecanismului de supraveghere unic asupra funcționării Autorității Bancare Europene.

În domeniul supravegherii bancare, trebuie amintite și evoluțiile recente pe plan internațional. Astfel, tot în luna septembrie 2012, Forumul Mixt, format din Comitetul de la Basel pentru Supraveghere Bancară (BCBS), Organizația Internațională a Reglementatorilor de Valori Mobiliare (IOSCO) și Asociația Internațională a Supraveghetorilor în Asigurări (IAIS) au publicat o ediție revizuită a *Principiilor de supraveghere a conglomeratelor financiare*², a căror adoptare va contribui la întărirea sistemului financiar global.

Implicarea schemelor de garantare a depozitelor în restructurarea instituțiilor de credit-problemă

Mecanismul de supraveghere unic propus de Comisia Europeană urmează să fie completat cu mecanisme comune de gestionare a crizelor și soluționare a situațiilor instituțiilor de credit-problemă, precum și de garantare a depozitelor.

Astfel, după ce se va ajunge la un acord în legătură cu propunerile privind schemele de garantare a depozitelor și cele aferente cadrului pentru redresarea și restructurarea instituțiilor de credit cu probleme, Comisia Europeană intenționează să prezinte propuneri referitoare la crearea unui mecanism unic de soluționare a situațiilor băncilor cu probleme și coordonarea aplicării instrumentelor de soluționare în cazul băncilor din cadrul uniunii bancare.

În opinia Comisiei Europene, mecanismul unic de soluționare a instituțiilor de credit-problemă ar avea o eficiență mai mare decât o rețea de autorități naționale, în special în cazul instituțiilor de credit transfrontaliere, asigurându-se astfel o reacție rapidă și credibilă în gestionarea crizelor.

Existența cadrului unic de reglementare va contribui la stabilitatea și integritatea pieței serviciilor financiare din Uniunea Europeană.

După cum s-a prezentat și în numărul anterior al buletinului informativ al FGDB, propunerile din proiectul Comisiei Europene din iunie 2012 referitor la noul cadru european pentru redresarea și

² <http://www.bis.org/publ/joint29.pdf>

restructurarea instituțiilor de credit și ale societăților de investiții cu probleme prevăd posibilitatea implicării schemelor de garantare a depozitelor ca autorități de restructurare și/sau ca surse de finanțare a măsurilor de restructurare.

Astfel, în scopul asigurării continuității accesului deponenților la fonduri, schemele de garantare a depozitelor vor furniza o sumă echivalentă cu pierderile pe care le-ar fi suportat dacă instituțiile cu probleme ar fi intrat în insolvență. Celelalte necesități de finanțare ar urma să fie asigurate din fondurile de restructurare.

Pe de altă parte, schemele de garantare a depozitelor ar putea finanța, în general, măsurile de restructurare, existând posibilitatea unui fond comun de garantare a depozitelor și de restructurare bancară.

În condițiile în care autoritatea de restructurare este separată de schema de garantare a depozitelor, se pune problema existenței unor prevederi clare privind transparența și responsabilitățile utilizării fondurilor necesare pentru aplicarea măsurilor de restructurare.

Aranjamentele de finanțare ar putea fi utilizate de autoritatea de restructurare pentru:

- garantarea activelor sau pasivelor instituției supuse restructurării, subsidiarelor sale, ale unei bănci-punte sau ale unui vehicul de gestionare a activelor;
- acordarea de împrumuturi către instituția supusă restructurării, subsidiarele sale, o bancă-punte sau un vehicul de gestionare a activelor;
- achiziția de active ale instituției supuse restructurării;
- participarea la banca-punte;
- orice combinație a acțiunilor menționate la punctele anterioare.

Dacă fondurile schemelor de garantare a depozitelor vor fi utilizate pentru finanțarea măsurilor de restructurare, atunci contribuțiile instituțiilor de credit participante vor fi determinate *pro rata*, luând în calcul pasivele acestora, cu excepția fondurilor proprii și a depozitelor garantate.

În România se aplică un mod similar de calcul pentru cotizațiile pe care instituțiile de credit participante la FGDB le plătesc la fondul de restructurare bancară administrat de FGDB. Astfel, cotizația anuală a unei instituții de credit la fondul de restructurare bancară se determină prin aplicarea unei cote procentuale asupra valorii în lei a elementelor bilanțiere de pasiv, altele decât capitalurile proprii, din care se deduce soldul depozitelor garantate.

În orice situație care va necesita implicarea schemei de garantare a depozitelor, un obiectiv primordial unanim recunoscut îl reprezintă menținerea unui nivel de resurse adecvat astfel încât să poată fi

acoperite eventualele plăți de compensații în cazul în care depozitele la o instituție de credit ar deveni indisponibile.

Într-un document publicat de Consiliul Uniunii Europene în luna septembrie 2012³ în legătură cu finalizarea uniunii economice și monetare, printre subiectele deschise discuțiilor se menționează și problema ce privește viitorul schemelor de garantare a depozitelor și de soluționare a situațiilor de criză bancară și modul de proiectare a mecanismelor de protecție fiscală și furnizare de lichiditate, precum și interacțiunea cu mecanismul pentru stabilitate europeană.

Comitetul EFDI⁴ pentru Uniunea Europeană, din care fac parte toate schemele de garantare a depozitelor din statele membre, va prezenta Comisiei Europene în perioada imediat următoare un punct de vedere cu privire la proiectul cadrului european pentru redresarea și restructurarea instituțiilor de credit cu probleme.

Subiectul implicării schemelor de garantare a depozitelor în restructurarea instituțiilor de credit cu probleme a fost abordat și în cadrul conferinței anuale a EFDI ce s-a desfășurat în perioada 12-14 septembrie 2012, la Geneva, cu tema "Schemele de garantare a depozitelor și gestiunea crizelor"⁵.

De asemenea, rolul schemelor de garantare a depozitelor în gestiunea crizelor a fost abordat și prin prisma impactului pe care îl au diferitele forme de guvernare, prezentându-se argumente *pro* și *contra* pentru cele două mari categorii întâlnite – scheme de garantare a depozitelor de tip public sau privat⁶.

În data de 11 octombrie 2012 urmează să aibă loc o nouă reuniune a Comitetului EFDI pentru UE pe a cărei ordine de zi se află înscrise, printre altele, subiecte referitoare la schemele de garantare a depozitelor și restructurarea bancară, precum și uniunea bancară.

³http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/132413.pdf

⁴ European Forum of Deposit Insurers (EFDI) – Forumul European al Asigurătorilor de Depozite

⁵ Prezentările susținute în cadrul conferinței pot fi consultate la adresa http://www.efdi.eu/efdi_meeting_documents.asp

⁶ http://www.efdi.eu/efdi_meeting_documents.asp/ Geneva September 2012 pt.1/3rd Panel/
<http://www.fgdb.ro/uploads/publications/ED13092012.pdf>

Reproducerea integrală sau parțială a publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

FGDB nu își asumă responsabilitatea pentru nicio părere, analiză sau interpretare exprimată de terți pe baza datelor prezentate în această publicație.